

МОРОЗ О.В., ст. гр. МО-11 м
Наук. керів.: Гайдай І.Ю., к.е.н., доц.
ДВНЗ "ДонНТУ" Автомобільно-дорожній інститут,
м. Горлівка

АНАЛІЗ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ІНВЕСТУВАННЯ В МАЛІ ПІДПРИЄМСТВА

Изучен опыт инвестирования в малые предприятия в развитых странах мира с целью обоснования возможности его применения в Украине.

Актуальність. Світовий досвід свідчить про те, що малі підприємства є одними із ключових елементів ринкової економіки. Навіть під час кризових явищ вони створюють нові робочі місця та залучають до економічного обігу матеріальні, фінансові, людські і інформаційні ресурси. При цьому для малих підприємств не потрібен великий стартовий капітал, вони швидко окупають витрати, більше генерують інноваційні ідеї, стимулюють конкуренцію та звільняють великі підприємства від виробництва нерентабельної для них продукції.

Процес створення та ефективного функціонування малих підприємств в Україні має ряд труднощів. В першу чергу, це пов'язано з проблемою їх інвестування. Тому вивчення позитивного закордонного досвіду щодо створення умов для залучення фінансових ресурсів у інвестування малого підприємства є актуальною темою дослідження.

Мета дослідження. Метою дослідження є вивчення зарубіжного досвіду інвестування в малі підприємства та формування рекомендацій щодо можливостей його застосування у вітчизняній практиці господарювання.

Основна частина. Вивченням питань щодо інвестування в малі підприємства займалися такі закордонні вчені-економісти як К. Коб, А. Доует, Дж. А. Скот, В.С. Дункелберг, та вітчизняні – О.З. Денєга, О.М. Селінкова, Н.В. Кривень, З.С. Варналій та інші.

Малий бізнес є основою економіки розвинутих країн світу. Так, наприклад, у Японії, США та Німеччині найбільшу частку у створенні ВВП займає малий бізнес, в цій сфері зайнята переважна більшість працюючого населення. Маючи більше можливостей для оновлення інфраструктури та асортименту товарів, малий бізнес є головним інвестором у створенні й впровадженні інноваційних технологій [1]. Таким чином, саме малий бізнес є рушійною силою соціально-економічного розвитку цих країн.

Світовий досвід свідчить, що кращому виконанню малим підприємством своєї суттєвої економічної та соціальної ролі сприяє раціональна та всебічна державна підтримка цього сектору економіки.

Більшість іноземних держав для сприяння розвитку малого бізнесу прагнуть привернути засоби не ззовні, а за рахунок мобілізації на внутрішньому ринку, використовуючи системи пільг та державної допомоги [2].

Фінансова стабільність країни безпосередньо залежить від реалізації економічного потенціалу малих підприємств, можливостей та умов їх фінансового забезпечення. Сприяння та підтримка малого підприємництва є самостійною складовою державної економічної політики в багатьох країнах. Це обумовлює існування спеціальних державних (урядових) органів управління та підтримки малого бізнесу. Наприклад, у Канаді ці функції покладено на Міністерство у справах малого бізнесу; в Японії – Національну адміністрацію малого бізнесу; в Росії – Державний комітет Російської Федерації з підтримки та розвитку малого підприємництва; у США – Адміністрацію малого бізнесу; в Бельгії, Люксембурзі – Міністерство середнього класу; у ФРН, Франції, Італії – департаменти міністерств економіки, промисловості або торгівлі тощо. Поряд із центральними органами місцеві органи влади надають всебічну підтримку малим підприємствам [3].

Дуже цікавим для вивчення є досвід розвитку малого підприємництва в Німеччині. Тут за рахунок коштів Банку кредитних гарантій малі підприємства мають можливість отримати комерційний кредит, скласти лізинговий договір. Також в Німеччині застосовується система пільгового кредитування при освоєнні високотехнологічних виробництв, створенні малих сімейних підприємств. У цьому випадку плата за користування кредитними ресурсами, як правило не перевищує 6% річних, а термін надання кредиту 10-15 років [4].

В Італії практикують надання пільгових довгострокових кредитів. Наприклад, під 3-5% річних при ринковій процентній ставці близько 15%. Підприємства можуть отримати додаткову пільгу в 20-30% компенсації вартості позики при достроковому поверненні кредиту [3].

В Чехії малий бізнес став найпривабливішим ринком для постачальників фінансових послуг. Цей сектор використовує близько 60% робочої сили країни і забезпечує 50% загального приросту економіки. Найбільший інтерес до ринку кредитування малого бізнесу тут проявляють великі банки [1].

Заслуговує на увагу досвід США, що стосується розвитку малого бізнесу за рахунок системи державних контрактів, які дають можливість отримати гарантований ринок збуту продукції, прискорити нагромадження приватного капіталу, збільшити виробничі потужності. Органи державної влади затверджують перелік робіт і послуг, замовлення на який надають тільки малим підприємства. При державному замовленні компанії-монополісти часто змушені частину замовлення (близько 10%) передавати в субпідряд малим підприємствам [4].

В Японії для прискорення якісного розвитку підприємства практикується компенсування всіх витрат малих підприємств, пов'язаних з підготовкою кадрів, і 2/3 витрат на підвищення кваліфікації робітників [1].

Що ж стосується України, то слід відмітити, що підтримка малого бізнесу з боку держави є недостатньою та знаходиться на низькому рівні. Це підтверджує той факт, що у розвинутих країнах світу на малі підприємства

припадає більше 50% ВВП, в той час як в Україні цей показник в середньому дорівнює близько 9% [3].

Проаналізувавши зарубіжний досвід інвестування в малі підприємства, можна сформулювати наступні пропозиції щодо його застосування у вітчизняній практиці:

створення державної системи забезпечення позик, яка б гарантувала повернення інвестованих коштів у разі неплатоспроможності малого підприємства;

залучення банків до кредитування малих підприємств та спрощення процедури отримання позики;

розробка програм кредитування малого підприємництва окремо для кожного регіону України, враховуючи їх специфіку та умови розвитку;

повне або часткове звільнення від податків для певних напрямків малого підприємництва;

компенсація науково-дослідних витрат та витрат, пов'язаних із підготовкою кадрів;

рекомендаційно-роз'яснювальна робота з потенційними підприємцями із питань розвитку малого бізнесу.

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок, що для успішного розвитку малого бізнесу необхідна суттєва та всебічна підтримка держави, про що свідчить зарубіжний досвід таких країн як США, Японія, Німеччина, Канада, Франція, Італія, Чехія та інші.

Бібліографічний список

1. Кривень Н.В. Зарубіжний досвід мікрокредитування. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/1492/1/21.pdf>.

2. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Р.А. Слав'юк. – К.: ЦУЛ, 2002. – 460 с.

3. Варналій З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики / З.С. Варналій. – 4-те вид., стер. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2008. – 302 с.

4. Шпынова А.И. Кредитование малых и средних предприятий: зарубежный и российский опыт / А.И. Шпынова. – М.: ПОЛПРЕД Справочники, 2009. – 156 с.

АЛАКОЗ І.С., ст. гр. МО-11м

Наук. керів.: Гайдай І.Ю., к.е.н., доц.

ДВНЗ "ДонНТУ" Автомобільно-дорожній інститут,

м. Горлівка

ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТУВАННЯ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ В СУЧАСНИХ УМОВАХ